

Předmět: ÚS - poskytnutí informací SPR. ÚS 35/25 INF

Vážený pane inženýre,

reaguji na Vaši žádost o poskytnutí informací ze dne 7. ledna 2025, podanou dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSPI“). Předně bych Vás ráda upozornila na to, že povinné subjekty poskytují žadatelům informace dle ZSPI, které jsou nějakým způsobem zaznamenány ve smyslu § 3 odst. 3 ZSPI a nemají povinnost vytvářet nové informace a sdělovat právní názory na konkrétní situace, které se žadatelův dotýkají nebo je zajímají.

K jednotlivým bodům žádosti Vám tedy uvádím informace z komentářů k právním normám, jenž jsou předmětem Vašeho zájmu.

I.

„Ochrana ústavnosti spočívá – v nejobecnějším vymezení – ve státem organizované činnosti směřující k ochraně zachování Ústavy (a ústavních zákonů) a kontrole jejího dodržování. Koncentrované a specializované ústavní soudy (mezi které patří i Ústavní soud) v současné době především vykonávají rozhodovací funkce, které jsou obvykle označovány jako tzv. abstraktní a konkrétní kontrola ústavnosti norem a incidentní kontrola ústavnosti. Abstraktní kontrola norem je rozhodováním o návrhu na přezkum ústavnosti zákonů a jiných právních předpisů, iniciovaným taxativně vymezeným okruhem subjektů (většinou určitý počet členů zákonodárného sboru, prezident a vláda) bez souvislosti s konkrétním případem. Konkrétní kontrola norem má povahu přezkumu ústavnosti zákonů a jiných právních předpisů, který je zahájen v souvislosti s konkrétním případem. Incidentní kontrola ústavnosti je řízením o návrhu kterékoli osoby, směřujícím proti konkrétnímu rozhodnutí či jednání, kterým mělo být zasaženo do ústavně zaručených práv (individuální stížnost)“ (SLÁDEČEK, Vladimír. Čl. 83 [Postavení]. In: SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SUCHÁNEK, Radovan, SYLLOVÁ, Jindřiška. Ústava České republiky. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 906-907.).

II.

§ 148 odst. 2 zákona č. 182/1993 o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů uvádí, že „při zjišťování, zda byla porušena ústavně zaručená základní práva a svobody stěžovatele, **vychází Ústavní soud z Listiny základních práv a svobod** a z mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána.“ Tím je vyjádřeno naplnění článku 3. Ústavy, že součástí ústavního pořádku České republiky je Listina základních práv a svobod.

„V minulosti panovaly pochybnosti o „právní síle“ Listiny: je-li ústavní zákon č. 23/1991 Sb. od 1. 1. 1993 zákonem pouze obyčejným, nemá pouze takovou „právní sílu“ také Listina navzdory tomu, že je zařazena pod pojem „ústavní pořádek“ (např. Bárta, s. 373), když stupeň „právní síly“ ústavního pořádku jako celku není Ústavou výslovně určen a je nesporný pouze u těch jeho součástí, které jsou označeny jako „ústavní zákony“? Ústavní soud naštěstí tyto pochybnosti nesdílel a od samého počátku svého působení rozpor právního předpisu s Listinou považoval za rozpor s ústavním zákonem a základní práva a svobody zaručené Listinou považoval za základní práva a svobody ústavně zaručené [čl. 87 odst. 1 písm. a), b) a d) Úst]; srov. nálezy č. 1/1993 Sb. ÚS, sv. 1 (č. 14/1994 Sb.) a nálezy pozdější. Ostatně i ZÚS ve svých přechodných a závěrečných ustanoveních (§ 148 odst. 2) příkazuje Ústavnímu soudu, aby při zjišťování, zda byla porušena ústavně zaručená základní práva a svobody stěžovatele, vycházel (především) z Listiny. Také jediná změna v Listině, k níž zatím došlo, byla provedena ústavním zákonem (ústavní zákon č. 162/1998 Sb.), z čehož je zřejmé, že i Parlament považoval Listinu za ústavní zákon (čl. 39 odst. 4). Nicméně vláda ve snaze zabránit případnému zvratu v tomto výkladu navrhla a Parlament přijal změny v Ústavě, kterými byla slova „ústavní zákon“ v čl. 87 odst. 1 písm. a) a b) a v čl. 95 odst. 2 nahrazena slovy „ústavní pořádek“, čímž bylo najisto postaveno, že právní předpis může být zrušen pro rozpor s Listinou (ústavní zákon č. 395/2001 Sb.)“ (MIKULE, Vladimír, SUCHÁNEK, Radovan. Čl. 3 [Odkaz na Listinu]. In: SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír,

SUCHÁNEK, Radovan, SYLLOVÁ, Jindřiška. Ústava České republiky. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 53–54.).

III.

Vzhledem k výše uvedenému Vám sděluji, že na otázky typu *jaký smysl má...?* není Ústavní soud coby povinný subjekt povinen odpovídat, ale z Vaší žádosti je vidět opravdový zájem a možná i nepochopení role Ústavního soudu v ochraně ústavnosti. „Je si třeba uvědomit, že Ústavní soud skutečně není nadřízený ostatním soudům, není další (přezkumnou) instancí v systému soudnictví ve věcech civilních, trestních a správních, jak opakovaně zdůrazňuje. Nemůže tak platit zákonem stanovená poučka aplikovatelná v soustavě (ostatních) soudů (čl. 91 Úst), že podřízený soud je vázán právním názorem soudu nadřízeného“ (SLÁDEČEK, Vladimír. Čl. 89 [Vykonatelnost a závaznost rozhodnutí]. In: SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SUCHÁNEK, Radovan, SYLLOVÁ, Jindřiška. Ústava České republiky. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1026.)

Nad rámec povinností vyplývajících ze ZSPI Vám sděluji, že v usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 671/22 ze dne 10. května 2022 (dostupné z databáze NALUS: https://nalus.usoud.cz:443/Search/GetText.aspx?sz=3-671-22_1) je uvedeno, že se **ústavní stížnost odmítá**. Ústavní stížnost směřovala proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. ledna 2022 č. j. 5 As 412/2020-64, jenž potvrdil postup Krajského soudu v Ostravě, který zrušil Opatření obecné povahy ze dne 18. 5. 2020, č. j. MUVI 10655/2020, „Zákaz vstupu do obory Jelenice.“ Ústavní stížnost konkrétních stěžovatelek byla tedy usnesením odmítnuta, a toto usnesení o odmítnutí je závazné pro ústavní stěžovatelky a další účastníky řízení.